

१२-१३१

रजिस्ट्री संख्या जी/जीअेनआर/२

REGISTERED NO. G/GNR/2

रजिस्टर नंबर जी/जीअेनआर/२

आरत का राजपत्र

The Gazette of India

भारतनु राजपत्र

असाधारण

EXTRAORDINARY

असाधारण

भाग-८ भाग-१०

PART VIII Section I

भाग ८ विभाग-१-

प्राधिकार से प्रकाशित

PUBLISHED BY AUTHORITY

प्राधिकार से प्रकाशित

सं. 2] नई दिल्ली शुक्रवार, 21 दिसम्बर, 1984 / 14, मार्गशीर्ष, 1906 (शक) [खण्ड-१

No. 2] NEW DELHI, FRIDAY, 21 DECEMBER, 1984/14, MARGSHIRSHA, 1906 (SAKA) [VOL-1

अंक २] नवी दिल्ली, शुक्रवार, २१ डिसेम्बर, १९८४/१४, मार्गशीर्ष, १९०६ (शक) [वोल्यूम-१

इस भाग में भिन्न पृष्ठ संख्या दी जाती हैं, जिससे कि यह अलग संकलन के रूप में रखा जा सके।

Separate paging is given to this part in order that it may be filed as a separate compilation.

आ भागने अलग पाना नंबर आपेक्षा छे, जेथी ते अलग संग्रह तरीके प्राप्ति करी शकाशे।

विधि, न्याय और कंपनी कार्य मंत्रालय

(विधायी विभाग)

नई दिल्ली, 21 दिसम्बर, 1984 / 14 मार्गशीर्ष, 1906 (शक)

(1) दि गवर्नर्नेंट मेनेजमेन्ट ओफ प्राइवेट एस्टेट एकट, 1892 (सन 1892 का 10), (2) दि गवर्नर्नेंट एन्ड फार्सी एकट, 1899 (सन 1899 का 13), (3) दि रजिस्ट्रेशन ओफ फोरेनस एकट, 1939 (सन 1939 का 16), (4) दि आबाँदेशन (प्रोटोकोल एन्ड कन्वेन्शन) एकट, 1937 (सन 1937 का 6), और (5) दि एसेन्शियल कोमोडिटिस एकट, 1955 (सन 1955 का 10); के निम्नलिखित गुजराती अनुवाद राष्ट्रपति के प्राधिकार से प्रकाशित किये जाते हैं और प्रधिकृत अनुवाद (केन्द्रीय विधि) अधिनियम, 1973 (सन 1973 का 50) की धारा 2 के खंड (क) के अधीन ये गुजराती भाषामें उनके प्रधिकृत अनुवाद समझे जाएंगे।

भाग-८

(Price Rs. 5-00)

MINISTRY OF LAW, JUSTICE AND COMPANY AFFAIRS
(LEGISLATIVE DEPARTMENT)

New Delhi, dated 21st December, 1984/14 Margshirsha, 1906 (Saka)

The Translations in Gujarati of the following Acts, namely:—

(1) The Government Management of Private Estate Act, 1892 (10 of 1892), (2) The Glanders and Farcy Act, 1899 (13 of 1899), (3) The Registration of Foreigners Act, 1939 (16 of 1939), (4) The Arbitration (Protocol and Convention) Act, 1937 (6 of 1937), and (5) The Essential Commodities Act, 1955 (10 of 1955) are hereby published under the authority of the President and shall be deemed to be the authorised translations thereof in Gujarati under clause (a) of section 2 of the Authorised Translations (Central Laws) Act, 1973 (50 of 1973).

વિધિ, ન્યાય અને કંપની કાર્ય મંત્રાલય

(વિધાયી વિભાગ)

નવી દિલ્હી, ૨૧મી ડિસેમ્બર, ૧૯૮૪/૧૪, માર્ગશિર્ષ, ૧૯૦૬ (શક)

નીચેના અધિનિયમોનું, એટલે કે (૧) ધી ગવર્નર્ન્સ મેનેજમેન્ટ ઓફ પ્રાઇવેટ એસ્ટેટ એક્ટ, ૧૮૯૨ (સન ૧૮૯૨નો ૧૦મો), (૨) ધી ગ્લેન્ડર્સ અન્ડ ફાર્સી એક્ટ, ૧૮૯૯ (સન ૧૮૯૯નો ૧૩મો), (૩) ધી રિજિસ્ટ્રેશન ઓફ ફોરેનર્સ એક્ટ, ૧૯૩૯ (સન ૧૯૩૯નો ૧૬મો), (૪) ધી આર્બિટેશન (પ્રોટોકોલ અન્ડ કન્વેન્શન) એક્ટ, ૧૯૩૭ (સન ૧૯૩૭નો ૬થો), અને (૫) ધી એસેન્શયલ કોમેન્ડિટિઝ એક્ટ, ૧૯૫૫ (સન ૧૯૫૫નો ૧૦મો) નું નીચેનું ગુજરાતી ભાષાંતર આશી રાષ્ટ્રપતિના પ્રાધિકાર હેઠળ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે અને અધિકૃત ભાષાંતરો (કન્ટ્રીય કાયદા) અધિનિયમ, ૧૯૭૩ (સન ૧૯૭૩નો અધિનિયમ ક્રમાંક ૫૦)ની કલમ ૨ના પંડ (ક) હેઠળ તે, તેનું અધિકૃત ગુજરાતી ભાષાંતર છે એમ ગણુણે:—

સૂચિ

INDEX

અધિનિયમનું નામ Name of the Act	પૃષ્ઠાં Page No
૧. ખાનગી એસ્ટેટ સરકારી વહીવટ અધિનિયમ, ૧૮૯૨. (સન ૧૮૯૨નો ૧૦ મો)	...
1. The Government Management of Private Estate Act, 1892 (10 of 1892)	107
૨. ગ્લેન્ડર્સ અને ફાર્સી અધિનિયમ, ૧૮૯૯. (સન ૧૮૯૯નો ૧૩મો)	...
2. The Glanders and Farcy Act, 1899 (13 of 1899)	110
૩. વિદેશી રિજિસ્ટ્રેશન અધિનિયમ, ૧૯૩૯. (સન ૧૯૩૯નો ૧૬મો)	...
3. The Registration of Foreigners Act, 1939 (16 of 1939)	114
૪. વવાદી (પ્રોટોકોલ અને કન્વેન્શન) અધિનિયમ, ૧૯૩૭(સન ૧૯૩૭નો ૬થો.)	...
4. The Arbitration (Protocol and Convention) Act, (6 of 1937)	117
૫. આવશ્યક ચીન-વસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫. (સન ૧૯૫૫નો ૧૦મો)	...
5. The Essential Commodities Act, 1955 (10 of 1955)	124

लवादी (प्रोटोकोल अने कन्वेन्शन) अधिनियम, १९३७

अनु क मणि का

कलम

१. टूकी संशा, व्यापित अने अमल.
  २. अर्थधटन.
  ३. लवादने सांपवानी बाबतो अंगेनी कार्यवाही रेकवा बाबत.
  ४. विदेशी युकादाओनी असर.
  ५. न्यायालयमां विदेशी युकादा रजू करवा बाबत.
  ६. विदेशी युकादानो अमल करावा बाबत.
  ७. विदेशी युकादाओनो अमल करावा माटेनी शरतो.
  ८. पुरावा.
  ९. अपवाद.
  १०. उच्च न्यायालयनी नियमो करवानी सत्ता।
- पहेली अनुसूचि—लवादी शरतो अंगेना प्रोटोकोल.
बीज अनुसूचि—विदेशी लवादी युकादाओना अमल अंगेनु कन्वेन्शन.

लवादी (प्रोटोकोल अने कन्वेन्शन) अधिनियम, १९३७

(सन १९३७नो अधिनियम क्रमांक ६)
[सन १९८४ना ओगस्ट महिनानी १ली तारीखे अमलमां होय ते प्रमाणे]

[४थी मार्च, १९३७]

भारतमां लवादी क्रयदा अंगे केटलीक वधु जेगवाईओ करवा माटेना अधिनियम.

पहेली अनुसूचिमां जश्वावेल लवादी क्लमो अंगेना प्रोटोकोल अने बीज अनुसूचिमां जश्वावेल विदेशी लवादी चुकादाऊना अमल अंगेना कन्वेन्शन, ए दरेक बाबतमां ते अंगे पोतानी जवाबदारीओ, भारतमां अमलमां होय ते क्रयदा छेठण वाणिज्यिक गणाता करारे पूरती मर्यादित राखवानो पोतानो हक अनामत राखीने भारत, तेमां सही करनारु एक राज्य हनु तेथी;

अने सदरहु प्रोटोकोलने अमलमां भूक्तवा अने सदरहु कन्वेन्शनने भारतमां अमली बनाववाना हेतुथी लवादी क्रयदा अंगेनी केटलीक वधु जेगवाईओ करवी ईष्ट छै; तेथी नीचे प्रमाणे अधिनियम करवामां आवे छे :—

टूकी संघा, व्यापित
अने अमल.

१. (१) आ अधिनियम 'लवादी (प्रोटोकोल अने कन्वेन्शन) अधिनियम, १९३७' कहेवारो.

(२) ते समग्र भारतने लागु पडे छे.

(३) आ क्लम सिवायनी आ अधिनियमनी जेगवाईओ केन्द्र सरकार, राजपत्रमां जहेरनामाची आ अर्थ नक्की करे ते ४ तारीखी अमलमां आवशे अने केन्द्र सरकार आ अधिनियमनी जुटी जुटी जेगवाईओ अमली बनाववा जदी जुटी तारीझो नक्की करी शक्शे.

आर्थधटन.

२. आ अधिनियममां, "विदेशी चुकादो" एटवे भारतमां अमलमां होय ते क्रयदा छेठण वाणिज्यिक गणाती बाबतो संबंधी मतभेटो अंगेनो सन १९२४ना जुलाई महिनानी २८मी तारीख पछी आपायेव नीचे प्रमाणेनो चुकादो,—

(५) पहेली अनुसूचिमां जश्वावेल प्रोटोकोल लागु पडतो होय ते लवादी कभुलात अनुसारनो, अने

(६) केन्द्र सरकार असपरसनी जेगवाईओ थ्यानी खातरी करीने, राजपत्रमां जहेरनामाची, बीज अनुसूचिमां जश्वावेल कन्वेन्शनना पक्षकारे तरीके जहेर करे ते सत्ताओ गैकी कोई एक सत्तानी हळूमतने अधीन होय ते व्यक्तित व्यक्तेनी बाबत अंगेनो, अने

(७) केन्द्र सरकार असपरसनी जेगवाईओ थ्यानी खातरी करीने, एवा ४ जहेरनामाची, सदरहु कन्वेन्शन जेने लागु पडे छे एवा राज्यक्षेत्रो तरीके जहेर करे ते गैकीना एक राज्यक्षेत्रमानो,

अने कोई चुकादो ज्यां आपवामां आवेल होय ते देशमां तेनी कायदेसरता सामे वांधो बेवा माटेनी कोई कार्यवाही निकाल-बाकी होय तो ते चुकादो आ अधिनियमना हेतुओ माटे आभरी गणाशे नहि.

लवादने सोंपवानी
बाबतो अंगेनी कार्य-
वाही रोकवा भाबत.

३. 'लवादी अधिनियम, १९४०' के 'दीवानी कार्यरीति अधिनियम, १९०८'मां गमे ते मज्कुर होय ते छतां, सन १९४० पहेली अनुसूचिमां जश्वावेल अने भारते जे हक अनामत राखीने तेमां सही करेव होय ते हक्की इथे झेक्कार कर्या प्रमाणेनो प्रोटोकोल जेने लागु पडतो होय ते कभुलात अनुसारनी लवादीनो कोई पक्षकार अथवा तेनी मारक्षत के छेठण दावो करनार कोई व्यक्तित, लवादीना बीज कोई पक्षकार अथवा तेनी मारक्षत के छेठण दावो करनार कोई व्यक्तित विरुद्ध कोई न्यायालयमां लवादने सोंपवानी कभुलात थर्ह होय एवी कोई बाबत अंगे कायदेसरनी कार्यवाही शहू करे तो, ते कायदेसरनी कार्यवाहीनो कोईपाण पक्षकार, ते कार्यवाहीमां खानर थ्या पधी अने लिखित जवाब दाखल करतां के बीजां कोई पगवां बेतां पहेलां, ते कार्यवाही रोकवा माटे न्यायालयने अरक्कु करी शक्शे; अने ते कभुलात के लवादी बिनासरकर्ता थर्ह छे अथवा आगण चाली शके तेम नथी अथवा तो लवादने सोंपवानी कभुलात थर्ह होय ए बाबत अंगे पक्षकारो व्यक्ते खेखर कोई तकरार नथी एवी न्यायालयने खानरी थाय ते सिवाय, न्यायालये ते कार्यवाही रोकवानो हुक्म करवो ज्ञाईये.

४. (१) विदेशी चुकादानो अमल, आ अधिनियमनी जेगवाईओने अधीन रहीने, भारतमां लवादने सोंपवानी कोई बाबत अंगे आपायेव चुकादो होय तेम, भारतमां करावी शकाशे.

(२) आ अधिनियम छेठण अमल करावी शकाय तेवो विदेशी चुकादो, जेवो व्यक्तेनी बाबतमां ते आपवामां आवेल होय तेमने तमाम हेतुओ माटे बंधनकर्ता होय तेम गणाशे अने ते अनुसार तेवो गैकीनी कोई व्यक्तित-भारतमानी कोई कानूनी कार्यवाहीमां बचाव तरीके, सामा दावा तरीके अथवा बीज रीते तेना उपर आयार

રાખી શકશે અને આ અધિનિયમમાં વિદેશી ચુકાદાનો અમલ કરવાના ઉલ્લેખોમાં, ચુકાદા ઉપર આધાર રાખવાના ઉલ્લેખોનો સમાવેશ થતો હોવાનું સમજવામાં આવશે.

૫. (૧) વિદેશી ચુકાદામાં હિન ધરાવતાર કોઈ વ્યક્તિનું, ચુકાદાની બાબત ઉપર હુકમત ધરાવતા ન્યાયાલયને તે ચુકાદા ન્યાયાલયમાં રજૂ કરાવવા અરજી કરી શકશે.

ન્યાયાલયમાં વિદેશી ચુકાદા રજૂ કરવા બાબત.

(૨) અરજી વિભિન હોવી જોઈશે અને વાદી તરીકે અરજદાર અને પ્રતિવાદી તરીકે બીજા પક્ષકારો વચ્ચેના દાવા તરીકે તેને ક્રમાંક આપી નોંધવામાં આવશે.

(૩) અરજદાર સિવાયના લવાઈના પક્ષકારોને નોટિસ આપવાનો આદેશ આપી ન્યાયાલયે, તે ચુકાદા થા માટે રજૂ ન કરવો જોઈશે તેનું નિર્દિષ્ટ કરેલા સમયની આદર કારણ દર્શાવવા તેને ફરમાવવું જોઈશે.

વિદેશી ચુકાદાનો અમલ કરાવવા બાબત.

૬. (૧) વિદેશી ચુકાદાનો આ અધિનિયમ હેઠળ અમલ કરવી શકાય તેમ છે એવી ન્યાયાલયને ખાતરી થાય, ત્યારે ન્યાયાલય, તે ચુકાદા રજૂ કરવાનો હુકમ કરીને ચુકાદા અનુસાર હેંસલો સંભળવશે.

વિદેશી ચુકાદાનો અમલ કરાવવા બાબત.

(૨) એ રીતે હેંસલો સંભળવવામાં આવે એટલે હુકમનામું કરી આપવામાં આવશે અને તે હુકમનામું ચુકાદાથી વધુ અપાવનું હોય અથવા તે અનુસાર ન હોય તૈયાર પૂરતી હોય તે સિવાય, તેના ઉપર આપીલ થઈ શકશે નહિં:

૭. (૧) આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ વિદેશી ચુકાદાનો અમલ કરવી શકાય તે માટે તે ચુકાદા નીચે મુજબનો હોવો જોઈશે અને તેનો અમલ ભારતની જાહેર નીતિ કે કાયદાથી વિરુદ્ધ હોવો જોઈશે નહિં—

વિદેશી ચુકાદાઓનો અમલ કરાવવા માટેની થરતો.

(ક) તેને લાગુ પડતા કાયદા હેઠળ કાયદેસર હોય તે કબૂલાત અનુસાર તે આપાયેલ હોવો જોઈશે;

(ખ) કબૂલાત મુજબની અથવા પક્ષકારોએ કબૂલ રાખેલી રીતે રચાયેલી ટ્રિભુનવે તે આપીલ હોવો જોઈશે;

(ગ) લવાઈ કાર્યરીતિને લાગુ પડતા કાયદાને અનુરૂપ તે આપાયેલ હોવો જોઈશે;

(ઘ) જે દેશમાં તે આપાયેલ હોય તેમાં તે આખરી હોવો જોઈશે;

(ય) જે દેશમાં તે આપવામાં આવેલ હોય તેમાં તે રદ્દાતલ કરવામાં આવેલ છે, અથવા

(૨) કેસ ચચાવતા ન્યાયાલયને નીચે પ્રમાણે ખાતરી થાય તો વિદેશી ચુકાદાનો આ અધિનિયમ હેઠળ અમલ કરવી શકશે નહિં :—

(ક) જે દેશમાં તે આપવામાં આવેલ હોય તેમાં તે રદ્દાતલ કરવામાં આવેલ છે, અથવા

(ખ) જેની વિરુદ્ધ તેનો અમલ કરાવવાનો હોય તે પક્ષકારને, તે પોતાનો કેસ રજૂ કરી શકે તે માટે પૂરતા સમય પહેલાં લવાઈ કાર્યરીતિની નોટિસ આપવામાં આવેલ ન હતો અથવા તે કોઈ કાયદેસર રીતે અસમર્થ હતો અને તેનું પ્રતિનિધિત્વ યોગ્ય રીતે થયેલ ન હતું, અથવા

(ગ) તે ચુકાદા લવાદને સોંપાયેલ તમામ પ્રશ્નોને સ્પર્શિતો નથી અથવા તેમાં લવાઈ માટેની કબૂલાતના કાર્યક્ષેત્ર બહારની બાબતો અંગે નિર્ણયિ લેવામાં આવેલ છે :

પરંતુ તે ચુકાદા લવાદને સોંપાયેલ તમામ પ્રશ્નોને સ્પર્શિતો ન હોય, તો ન્યાયાલય, પોતાને યોગ્ય લાગે તો, ચુકાદાનો અમલ કરાવવાનું મુલતાવી રાખી શકશે અથવા તેનો અમલ કરાવવા માગનારે ન્યાયાલયને યોગ્ય લાગે એવી જમીનગીરી આપવી એ શરતે તેનો અમલ કરાવવાનો હુકમ કરી શકશે.

(૩) વિદેશી ચુકાદાનો અમલ કરાવવાનો સામનો કરવા માગનો કોઈ પક્ષકાર, એવું, સાબિત કરે કે તેને પેટા-કલમ (૧)ના ખંડા (ક), (ખ) અને (ગ)માં નિર્દિષ્ટ કરેલી પરિસ્થિતિ ન હોવા સિવાયના અથવા પેટા-કલમ (૨)ના ખંડા (૫) અને (ગ)માં નિર્દિષ્ટ કરેલી પરિસ્થિતિ ન હોવા સિવાયના કોઈ કાયદેસર તે ચુકાદાની કાયદેસરતા સામે વાંધી લેવાનો હક છે, તો ન્યાયાલય, પોતાને યોગ્ય લાગે તો, ચુકાદાનો અમલ કરાવવાની ના પાડી શકશે અથવા સત્તા ધરાવતી ટ્રિભુનવ દ્વારા તે ચુકાદાને રદ્દાતલ કરાવવા તે પક્ષકાર જરૂરી પગલાં લઈ શકે તે માટે પોતાને વાજબી રીતે પૂરતી જણાય એવી મુદ્દા અંત સુધી સુનાવણી મુલતાવી રાખી શકશે.

पुरावो.

८. (१) कोई विदेशी युक्तानो अमल करावा मागता पक्षकारे, नीचेनी बाबतो रजू करवी पड़ये:—

(क) ते युक्तानो जे देशमां आपवामां आयो होय तेना कायदाथी इरमावायेली रीते विधिसर प्रमाणित करेके मूळ युक्तानो अथवा तेनी नक्ल;

(ख) ते युक्तानो आधरी छे एवुं साभित करवो पुरावो; अने

(ग) ते युक्तानो विदेशी युक्तानो छे अने क्लम ७नी पेटा-क्लम (१)नी खंडो (क), (ख) अने (ग)नी शरतोन्त्र पालन थयुं छे एम साभित करवा माटे ज़री होय ते पुरावो.

(२) पेटा-क्लम (१) हेठा रजू करवानो थतो दस्तावेज कोई विदेशी भाषामां होय त्यारे, ते युक्तानो अमल करावा मागता पक्षकारे, पोते जे देशनो होय तेना राजनियक के कोन्स्युलर एजन्टे खरुं होवानु प्रमाणित अथवा भारतमां अमलमां होय ते कायदा अनुसार पूरती होय एवी बीज रीते खरुं होवानु प्रमाणित अंग्रेज भाषांतर रजू करवुं जेईशे.

आपवाद.

९. आ अधिनियमनो कोईपाण मन्दूर,—

(क) आ अधिनियम पसार करवामां आवेल न होत तो, कोई व्यक्तिने कोई युक्तानो भारतमां अमल करावानो आयवा तेनो लाभ लेवानो जे हक मणत ते हकने बाधक थशे नहि, अथवा

(ख) भारतनो कायदो लागु पडतो होय ते लवाई कबूलातनी तुओ आपायेल कोई युक्ताने लागु पडये नहि.

१०. उच्च न्यायालय, नीचेनी बाबतो अंगे आ अधिनियम साथे सुसंगत नियमो जरी शक्ते:—

(क) विदेशी युक्तानोनी रजूआत अने तेनी फ्लस्विप के आनुषंगिक तमाम कार्यवाही;

(ख) आ अधिनियम हेठा कोई विदेशी युक्तानो अमल करावा मागता पक्षकारे रजू करवो ज़री पुरावो; अने

(ग) सामान्य रीते, न्यायालयनी आ अधिनियम हेठानी तमाम कार्यवाही.

पहेली अनुसूचि

लवाई शरतो अंगेना ग्रोटोकेल

अमे नीचे सही करनारा विधिसर अधिकत होઈने, जहेर करीए छीओ के अमे जे देशानु प्रतिनिधित्व धरावीओ छीओ तेना वती नीचेनी जेगवाईओ स्वीकारीओ छीओ :—

१. करार करनारां जुदां जुदां संबंधित राज्योनी हुक्मतने अधीन होय तेवा पक्षकारो वरचेनी, लवाईथी पतावी शकाय तेवी वालिजियक के बीज कोई बाबत अंगेना तेवा करार संबंधमां उभा थाय ते तमाम अथवा कोई मतभेदो लवादने सांपवानी संभितनी वर्तमान के भावि मतभेदोने लगती कबूलातनी कायदेसरताने, जे देशनो हुक्मतने कोईपाण पक्षकार अधीन न होय ते देशमां लवाई थवानी होय के न होय तोपाण, करार करनारां राज्यो मान्य करे छे.

करार करनार दरेक राज्य, उपर ज़ाशवेल जवाबदारी पोताना देशनो कायदा हेठा वालिजियक गाणता करारो पूरत भर्याइत राखवानो हक अनामत राखे छे. करार करनार बीनां राज्योने जाण थई शक्ते ते माटे, आ हकन लाभ लेनार करार करनार दरेक राज्य लीग ओह नेशन्सना सेक्टरी जनरलने जाण करथे.

२. लवाई टिभ्युनलनी रचना संहितनी लवाई कार्यरिति पक्षकारोनी ईच्छा मुजब रहेथे अने जे राज्यकारम लवाई थवानी होय ते देशनो कायदो तेनो लागु पडये.

वर्तमान मतभेदोने लागु पडती लवाई कार्यरिति लगता पोताना कायदानी जेगवाईआ अनुसार, पोतान राज्यकारमां करवानी कार्यरितिनां तमाम पगलामां सहकार आपवा करार करनार राज्यो सहमत छे.

૩. ઉપરના આર્ટિકલો હેઠળ પોતાના રાજ્યક્ષેત્રમાં આપાયેલ લવાઈ ચુકાદાઓનો પોતાના સત્તાધિકારીઓ દ્વારા અને પોતાના દેશના કાયદાઓની જેગવાઈઓ અનુસાર અમલ કરવાની જવાબદારી કરાર કરનાર દરેક રાજ્ય વે છે.

૪. કરાર કરનાર પક્ષકારોની ટ્રિભ્યુનલો, આર્ટિકલ ૧ લાગુ પડતો હોય તે વ્યક્તિત્વો વર્ણણેના અને સદરહું આર્ટિકલની રૂપો કાયદેસર હોય એવી અને અમલ કરાવી શકાય એવી વર્તમાન કે ભાવિ મતબેદો અંગેની લવાઈ-કબૂલાત સહિતના કરાર અંગેની તકચાર હાથ ધરે ત્યારે તે ટ્રિભ્યુનલોએ પક્ષકારો પેકી કોઈ એકની અરજી ઉપરથી લવાઈ પાસેથી નિર્ધિય મેળવવા તેની સોંપણી કરવી જોઈશે.

તે કબૂલાત કે લવાઈ ચાલી શકે નહિ અથવા બિનઅસરકર્તા બને તો તે સોંપણીથી ન્યાયિક ટ્રિભ્યુનલોની સત્તાને બાધ આવશે નહિ

૫. આ પ્રોટોકોલમાં તમામ રાજ્યો સહી કરી શકશે અને તેને પછીથી બહાલી આપવી જોઈશે. બહાલી-ખત, બનતી ત્વરાઓ, લીગ ઓફ નેશન્સના સેકેટરી જનરલને સોંપવું જોઈશે અને તેમણે સહી કરનાર તમામ રાજ્યોને બહાલી-ખત સોંપાયાની જાણ કરવી જોઈશે.

૬. બે બહાલી-ખત સોંપવામાં આવે કે તરત આ પ્રોટોકોલ અમલમાં આવશે. ત્યારપછી, દરેક કરાર કરનાર રાજ્યની બાબતમાં, તેનું બહાલી-ખત સોંપાયાની સેકેટરી જનરલે જાણ કર્યા પછી એક મહિને તે અમલી બનશે.

૭. કરાર કરનાર કોઈપણ રાજ્ય એક વર્ષની નોટિસ આપીને આ પ્રોટોકોલમાંથી છૂટું થઈ શકશે. છૂટા થવા લીગના સેકેટરી જનરલને ઉદ્દેશીને જાણ કરવાની રહેશે અને તેઓ બીજાં સહી કરનાર તમામ રાજ્યોને તે જાણ-પત્રની નકલો તરત મોકબ્બે અને તેમને તે મણ્યાની તારીખ જાણવશે. સેકેટરી જનરલને જાણ કર્યાની તારીખ પછી એક વર્ષ છૂટા થવાશે અને જાણ કરનાર રાજ્ય અંગે જ તે છૂટા થવાનું અમલી બનશે.

૮. કરાર કરનાર રાજ્યો જાહેર કરી શકશે કે આ પ્રોટોકોલના પોતે કરેલા સ્વીકારક્રમાં નીચે જાણાવેલ તમામ કે કોઈ રાજ્યક્ષેત્રનો સુમાવેશ થતો નથી: એટલે કે, પોતાનાં સંસ્થાનો, કબજા હેઠળના દરિયાપારના પ્રદેશો કે રાજ્યક્ષેત્રો, રક્ષિત પ્રદેશો અથવા પોતાના મેન્ડેટ હેઠળનાં રાજ્યક્ષેત્રો.

એ રીતે બાકાત રાખેલ રાજ્યક્ષેત્રો વતી સદરહું રાજ્યો પછીથી અલગ રીતે જોડાઈ શકશે. લીગ ઓફ નેશન્સના સેકેટરી જનરલને એવાં જોડાણાની બનતી ત્વરાઓ જાણ કરવી જોઈશે. તેઓ સહી કરનાર તમામ રાજ્યોને એવાં જોડાણુંની જાણ કરશે. સેકેટરી જનરલે સહી કરનાર તમામ રાજ્યોને જાણ કર્યા પણી, એક મહિને જોડાણું અમલમાં આવશે.

કરાર કરનાર રાજ્યો, ઉપર ઉલ્લેખાયેલ કોઈપણ રાજ્યક્ષેત્ર વતી અલગ રીતે પણ પ્રોટોકોલમાંથી છૂટાં થઈ શકશે. આવી છૂટા થવાની બાબતને આર્ટિકલ ૭ લાગુ પડે છે.

બીજી અનુસૂચિ

વિદેશી લવાઈ】ચુકાદાઓના અમલ અંગેનું કન્વેન્શન

આર્ટિકલ —૧.

સન ૧૯૨૩ના સાટેમબર મહિનાની ૨૪મી તારીખે જીનીવા મુકામે થયેલા લવાઈ કલમો અંગેના પ્રોટોકોલમાં આવી જતી (જેને આમાં હવે પછી “લવાઈકબૂલાત” કહેવામાં આવેલ છે તે) વર્તમાન કે ભાવિ મતબેદો સંબંધી કબૂલાત અનુસાર આપેલ લવાઈ ચુકાદી આ કન્વેન્શન લાગુ પડતું હોય તેવા કરારના ઉચ્ચ પક્ષકારોના રાજ્યક્ષેત્રોમાં બંધનકર્તા હોવાનું માન્ય રાખવું જોઈશે અને તે ચુકાદા ઉપર જ્યાં આધાર રાખવામાં આવે તે રાજ્યક્ષેત્રની કાર્યરીતિના નિયમો અનુસાર તેનો અમલ કરાવવો જોઈશે, પરંતુ સદરહું ચુકાદો કરારના ઉચ્ચ પક્ષકારો પેકી કોઈ એકના, આ કન્વેન્શન લાગુ પડતું હોય, તે રાજ્યક્ષેત્રમાં અને કરારના ઉચ્ચ પક્ષકારો પેકી કોઈ એકની હક્કુમતને અધીન નોંધ તે વ્યક્તિત્વો વર્ચે, આપાયેલ સેવા જોઈશે.

આવી માન્યતા મેળવવા કે અમલ કરાવવા માટે, વધુમાં, એ જરૂરી રહેશે કે—

(ક) તેને લાગુ પડતા કાયદા હેઠળ કાયદેસર હોય એવી લવાઈ સોંપણી અનુસાર તે ચુકાદો આપવામાં આવેલ હોય;

(ખ) તે ચુકાદા ઉપર જ્યાં આધાર રાખવામાં આવતો હોય તે દેશના કાયદા હેઠળ તે ચુકાદાની બાબત લવાઈથી પતાવી શકાય તેવી હોય;

(ग) लवाई सोंपाणीमां जेगवाई करेवी अथवा पक्षकारोंसे कबुल राखेवी शीते रथयेव लवाई ट्रिभुनवे अने लवाई कार्यरीतिने लागु पडता कायदाने अनुरूप होय तेमाते चुकाडो आवेल होय;

(घ) ते चुकाडा सामे वांधो, आपील के (जे देशमां आ प्रकारनी कार्यरीति होय त्यां) पुरखोई-अन्सेसेशन करी शक्य त्यां अथवा चुकाडानी कायदेसरताने पडकारती कोई कार्यवाही निकाल-बाजी छे ऐम साबित थयेव होय त्यां चुकाडाने आभरी न गणवानी शरते, ते चुकाडा ज्यां आपवामां आवेल होय ते देशमां ते आभरी होय;

(च) चुकाडानी मान्यता के तेनो अमल ज्यां तेना उपर आधार राखवामां आवतो होय ते देशनी जहेर नीतिनी अथवा तेना कायदाना सिद्धांतोनी विरुद्ध न होय.

आर्टिकल-२.

आ कन्वेन्शनना आर्टिकल-१मां जशावेल शरतोनु पालन थतुं होय तोपाय न्यायालयने नीये प्रमाणे आतरी थाय तो, चुकाडाने मान्यता आपवानी अने तेनो अमल कराववानी ना पाइवी ज्ञाईः-

(क) जे देशमां ते आपवामां आवेल होय ते देशमां ते रटबातब करवामां आवेल होय;

(ख) जेनी विरुद्ध तेनो उपयोग करवानो होय ते पक्षकारने, ते पोतानो कुस रजू करी शक्ते ते माटे पुरता समय पहेला लवाई कार्यवाहीनी नोटिस आपवामां आवी न हती; अथवा ते कोई कायदेसर शीते असमर्थ हतो अने तेनु योग्य रीते प्रतिनिधित्व थयेव न हुन्;

(ग) ते चुकाडा, लवाई सोंपाणीमां आवरी लेवा धारेव भूत्लेटाने स्पर्शता नथी अथवा तेमां लवाई सोंपाणीना क्षत्र बहारनी बाबतो अंगे निरुपिया लेवायेव होय.

चुकाडामां लवाई-ट्रिभुनवने सोंपायेव तमाम प्रश्नोने आवरी लेवायेव न होय तो, जे देशमां चुकाडानी मान्यता मेणवावी के अमल कराववो होय तेना सत्ता धरावता अधिकारी पोताने योग्य लागे तो, अवी मान्यता आपवानु के अमल कराववानु मुलतवी राखी शक्षे अथवा पोते नक्की करे अवी बांयधरीने अधीन रहिने मान्यता आपी शक्षे अथवा अमल करावी शक्षे.

आर्टिकल-३.

जेनी विरुद्ध चुकाडा आपवामां आवेल होय ते पक्षकार एनु साबित करे के, लवाई कार्यरीतिने लागु पडता कायदा हेठा, आर्टिकल-१ (क) अने (ग) अने आर्टिकल-२ (ख) अने (ग)मां उल्लेखायेव कराणा सिवायना कारणसर तेने न्यायालयमां चुकाडानी कायदेसरता सामे वांपो लेवानो हुक छे तो न्यायालय पोताने योग्य लागे तो, चुकाडाने मान्यता आपवानी अथवातेनो अमल कराववानी ना पाडी शक्षे अथवा तेनी विचारणा मुलतवी राखी ते पक्षकारने सत्ता धरावती ट्रिभुनव द्वारा ते चुकाडो रटबातब धराववा माटे वाज्बी समय आपी शक्षे.

आर्टिकल-४.

चुकाडा उपर आधार राखता अथवा तेनो अमल कराववा मागता पक्षकारे खास करीने नीयेनो पुरावो रजू करवो ज्ञाईः-

(१) ते चुकाडो जे देशमां आपवामां आवो होय तेना कायदाथी इरमाव्या अनुसार विविसर प्रमाणित करेव मूल चुकाडो अथवा तेनी नक्ल;

(२) ते चुकाडो जे देशमां आपवामां आवो होय तेमां आर्टिकल-१(घ)ना अर्थ मुजब ते आभरी होय ऐम साबित करवा माटे दस्तावेजु के बीजे पुरावो;

(३) ज़री होय त्यारे, आर्टिकल-१ना परिच्छेद १मां अने परिच्छेद २(क) अने (ग)मां जशावेल शरतोनु पालन थयुं छे ते साबित करवा माटे दस्तावेजु के बीजे पुरावो,

ते चुकाडा उपर ज्यां आधार राखवामां आवो होय ते देशनी याज्बायामां ते चुकाडानु अने आ आर्टिकलमां जशावेल बीज दस्तावेजु भाषांतर मागी शक्षे. चुकाडा उपर आधार राखनार पक्षकार ज्यांनो होय ते देशना राजनियक के डोन्स्युलर एन्स्ट, अथवा चुकाडा उपर ज्यां आधार राखवामां आवे ते देशना सोउंडब्ल्यू भाषातरकर द्वारा ते भाषांतरो भरां तरीके प्रमाणित होवां ज्ञाईः.

આર્ટિકલ—૫.

લવાદી ચુકાદા ઉપર જ્યાં આવાર રાખવામાં આવે તે દેશના કાયદા અથવા સંવિધાનમાં જણાવેલ રીતે અને તેટબે અંશો તે ચુકાદાનો લાભ બેવાના કોઈ હિત ધરાવતી પક્ષકારના હક્કને ઉપરના આર્ટિકલોની જેગવાઈઓથી ભાધ આવશે નહિએ.

આર્ટિકલ—૬.

આ કન્વેન્શન, સન ૧૯૮૨ના સાટેમ્બર મહિનાની ૨૪મી તારીખે જ્ઞાનિવા મુકમે થયેલ લવાદી કલમો અંગેનો પ્રોટોકોલ અમલમાં આવ્યાની તારીખ પછી આપાયેલા લવાદી ચુકાદાઓને જ લાગુ પડે છે.

આર્ટિકલ—૭.

લવાદી કલમો અંગેના સન ૧૯૮૨ના પ્રોટોકોલમાં સહી કરનાર તમામ પક્ષકારો આ કન્વેન્શનમાં સહી કરી શકશે અને તેને પછીથી બહાલી આપવી જેઠિશે.

લીગ ઓફ નેશન્સના જે સભ્યો હોય તેના વતી અને સભ્ય ન હોય એવાં જે રાજ્યો વતી સન ૧૯૮૨નો પ્રોટોકોલ બહાલ રાખવામાં આવેલ હોય તેમના વતી જ તેને બહાલ રાખી શકશે.

બહાલી-ખત, બનતી ત્વરાએ, લીગ ઓફ નેશન્સના સેક્રેટરી જનરલને સાંપણું જેઠિશે અને તેમણે, સહી કરનાર તમામ પક્ષકારોને તે સાંપાયાની જાળ કરવી જેઠિશે.

આર્ટિકલ—૮.

કરારના બે ઉચ્ચ પક્ષકારો વતી આ કન્વેન્શનને બહાલ રાખવામાં આવ્યા પછી ત્રણ મહિને અમલમાં આવશે. ત્યારપદ્ધી, કરારના દરેક ઉચ્ચ પક્ષકારની બાબતમાં, તેમના વતી લીગ ઓફ નેશન્સના સેક્રેટરી જનરલને બહાલી-ખત સાંપાયા પછી ત્રણ મહિને તે અમલમાં આવશે.

આર્ટિકલ—૯.

લીગના કોઈપણ સભ્ય હોય તેના વતી અથવા સભ્ય ન હોય એવા રાજ્ય વતી આ કન્વેન્શનમાંથી છૂટું થઈ શકશે. લીગ ઓફ નેશન્સના સેક્રેટરી જનરલને છૂટા થવાની વિભિન્ન જાણ કરવી જેઠિશે. તેઓ કરાર કરનાર બીજા તમામ પક્ષકારોને તે જાણ-પત્ર અનુસાર હોવા બાબત પ્રમાણિત તૈની એક નકલ તરત મોકલશે. અને સાથોસાથ પોતાને તે મળ્યાની તારીખ તેમને જણાવશે.

કરારના જે ઉચ્ચ પક્ષકારોએ જાળ કરી હશે તેઓ અંગે અને લીગ ઓફ નેશન્સના સેક્રેટરી જનરલને એવી જાણ મળ્યા પછી એક વર્ષ ૧ જ છૂટા થવાનું અમલી બનશે.

લવાદી કલમો અંગેના પ્રોટોકોલમાંથી છૂટા થવાથી આપોઆપ આ કન્વેન્શનમાંથી છૂટા થવાશે.

આર્ટિકલ—૧૦.

કરારના કોઈ ઉચ્ચ પક્ષકારના આવિષ્યકતા કે મેન્ડેટ હેઠળનાં સંસ્થાનો, રક્ષિત પ્રદેશો કે રાજ્યક્ષેત્રોને સ્પષ્ટ રીતે જણાવેલ ન હોય તો, તેમને આ કન્વેન્શન લાગુ પડશે નહિએ.

સન ૧૯૮૨ના સાટેમ્બર મહિનાની ૨૪મી તારીખે જ્ઞાનિવા મુકમે થયેલ લવાદી કલમો અંગેનો પ્રોટોકોલ જ સંસ્થાનો, રક્ષિત પ્રદેશો કે રાજ્યક્ષેત્રોને લાગુ પડો હોય તેમાંનાં એક કે તેથી વધુને કરારના ઉચ્ચ પક્ષકારો ઐકી કોઈ એક પક્ષકારે લીગ ઓફ નેશન્સના સેક્રેટરી જનરલને ઉદ્દેશીને કરવી જહેરાત ઉપરથી આ કન્વેન્શન કોઈપણ સમયે લાગુ પાડી શકશે.

એવું જહેરાતનું અન સાંપાયા પછી ત્રણ મહિને અમલમાં આવશે.

કરાર કરનાર ઉચ્ચ પક્ષકારો, ઉપર ઉદ્વેખાયેલ તમામ કે કોઈપણ સંસ્થાનો, રક્ષિત પ્રદેશો કે રાજ્યક્ષેત્રો અંગે કોઈપણ સમયે કન્વેન્શનમાંથી છૂટા થઈ શકશે. આમ છૂટા થવાની બાબતને આ કન્વેન્શનની આર્ટિકલ દ્વારા લાગુ પડે છે.

આર્ટિકલ—૧૧.

લીગ ઓફ નેશન્સના સેક્રેટરી જનરલ, કન્વેન્શન ઉપર જેણે સંહી કરેલ હોય એવા લીગ ઓફ નેશન્સના દરેક સભ્યને અને સભ્ય ન હોય એવા દરેક રાજ્યને આ કન્વેન્શનની પ્રમાણિત નકલ મોકલશે.